

«ХТО є ЛЯЛЬКА, ХТО є КАРАБАС, ЗРОЗУМІТИ САМЕ ЧАС»
ГУРТ «АНТИЛІА», ПІСНЯ «ТАМ ДЕ МИ Є»

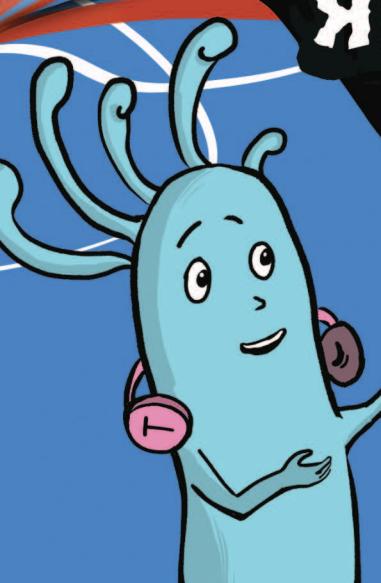
МИ СПОЖИВАСМО РІЗНОМАНІТНІ ІНФОРМАДКТИ
З РІЗНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛА. І ТІ,
ХТО МОДЕРУЄ ЦІ ДЖЕРЕЛА, ВЛАСНЕ І є ТИМИ
КАРАБАСАМИ. А ВЖЕ НАША СПРАВА,
НАСКІЛЬКИ МИ «ВЕДЕМОСЯ», НАСКІЛЬКИ
АНАЛІЗУЄМО, НАСКІЛЬКИ УХВАЛЮЄМО РІШЕННЯ,
ВИХОДЯЧИ З РІЗНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

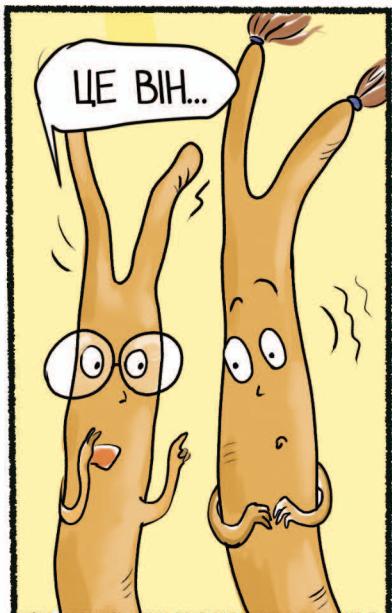
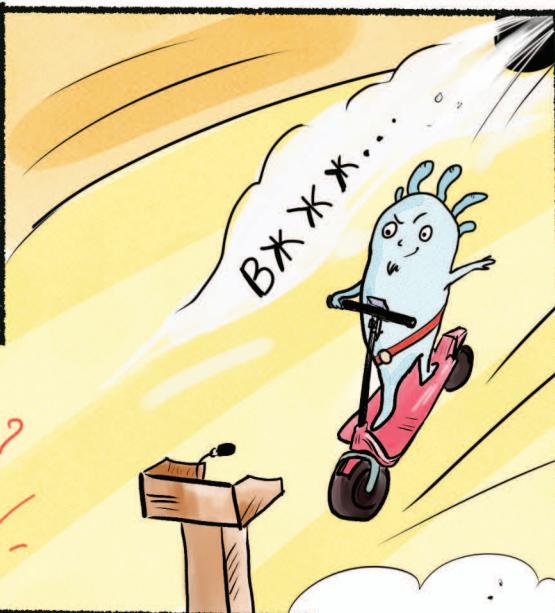
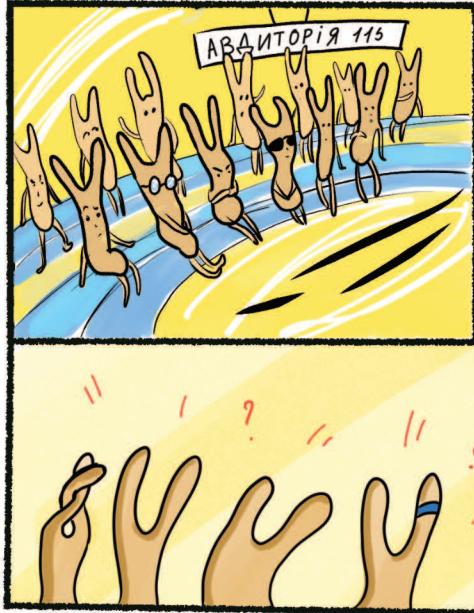
ТАРАС ТОПОЛЯ, ФРОНТМЕН
МУЗИЧНОГО ГУРТУ «АНТИЛІА»,
МОЛОДІЖНИЙ ПОСОЛ UNICEF В УКРАЇНІ

ЯК ІМУЧНІ КЛІТИНИ ВІРУС ДОЛАЛИ

МИКИТА КАЛІБЕРДА

НАТАЛІЯ ПЕНДЮР

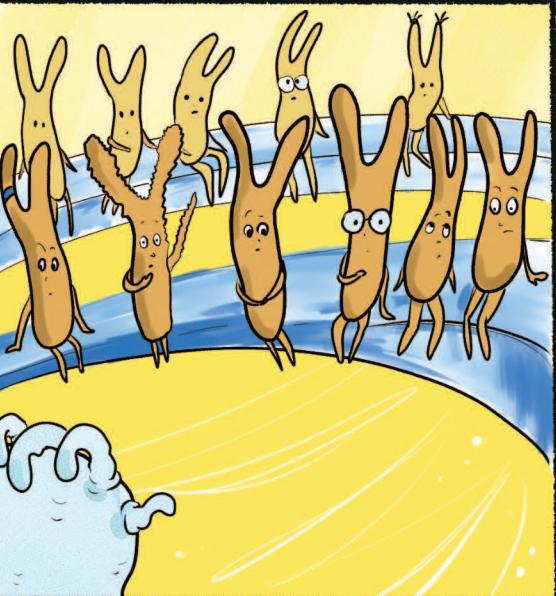
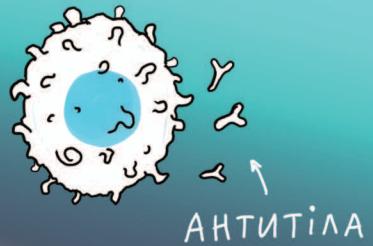

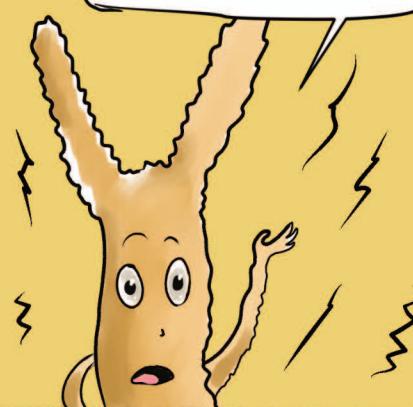
ВІТАЮ, ДРУЗІ! ДУМАЮ, ВИ ПРО МЕНЕ ЧУЛИ.
Я - ПРОФЕСОР ЗАХИСТУ ВІД ВІРУСІВ,
ІМУННА КЛІТИНА ПАМ'ЯТІ.

ЗАРАЗ МИ ПОЧНЕМО
ПЕРШЕ ЗАНЯТТЯ.
А ПЕРЕД ТИМ...
МОЖЕ, У ВАС є ЯКІСЬ
ЗАПИТАННЯ?

В-ЛІМФОЦИТ ПАМ'ЯТІ –
ЗАХИСНА КЛІТИНА
ІМУННОЇ СИСТЕМИ,
ЩО ЗБЕРІГАЄ
ІНФОРМАЦІЮ
ПРО РАНИШЕ
УТВОРЕНІ АНТИТІЛА
ПРОТИ ПЕВНОГО
ЗБУДНИКА.

ПАНЕ КЛІТИНО ПАМ'ЯТІ,
А ЦЕ ПРАВДУ ПРО ВАС
ГОВОРЯТЬ У НОВИНАХ?

НОВИНИ

КАНАЛИ

МІЗКИ TV

СЕНСАЦІЇ

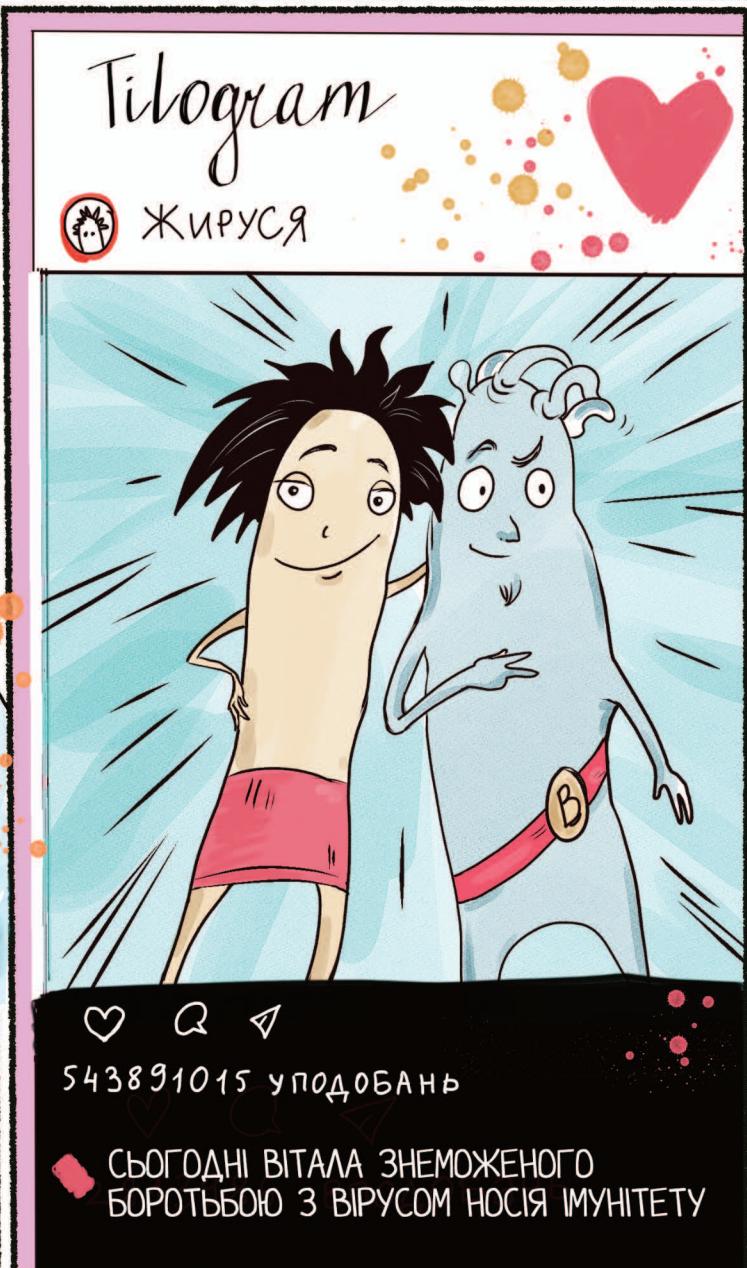

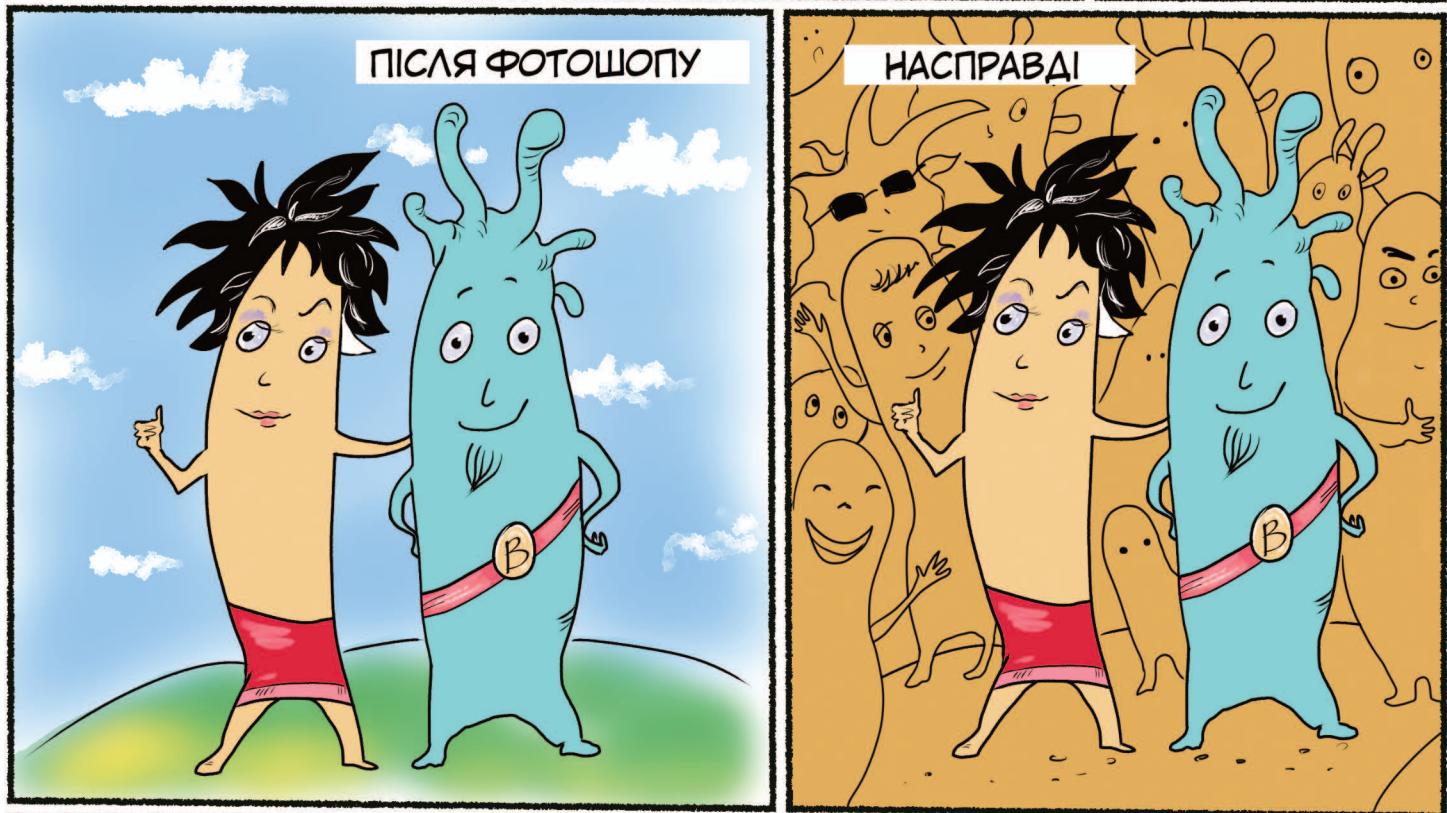
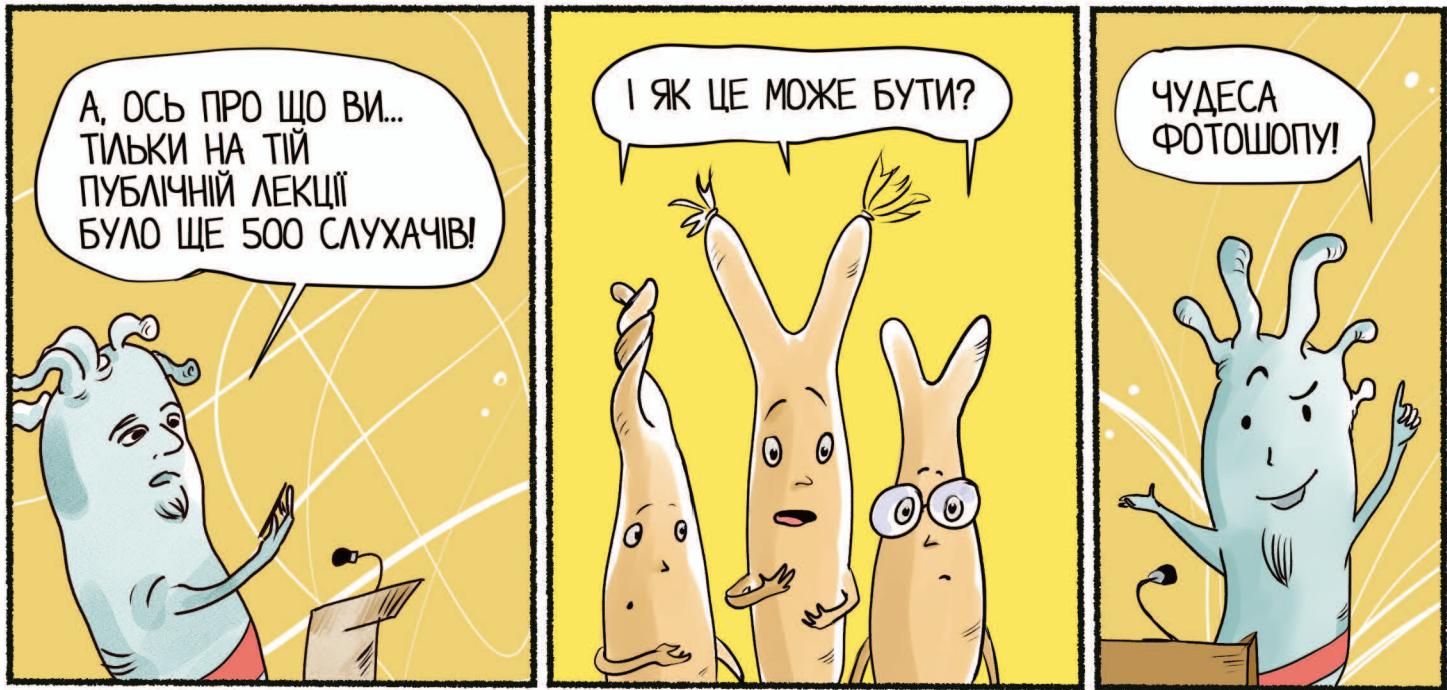
BREAKING NEWS

Нейрон Брехлон
звнову з вами!

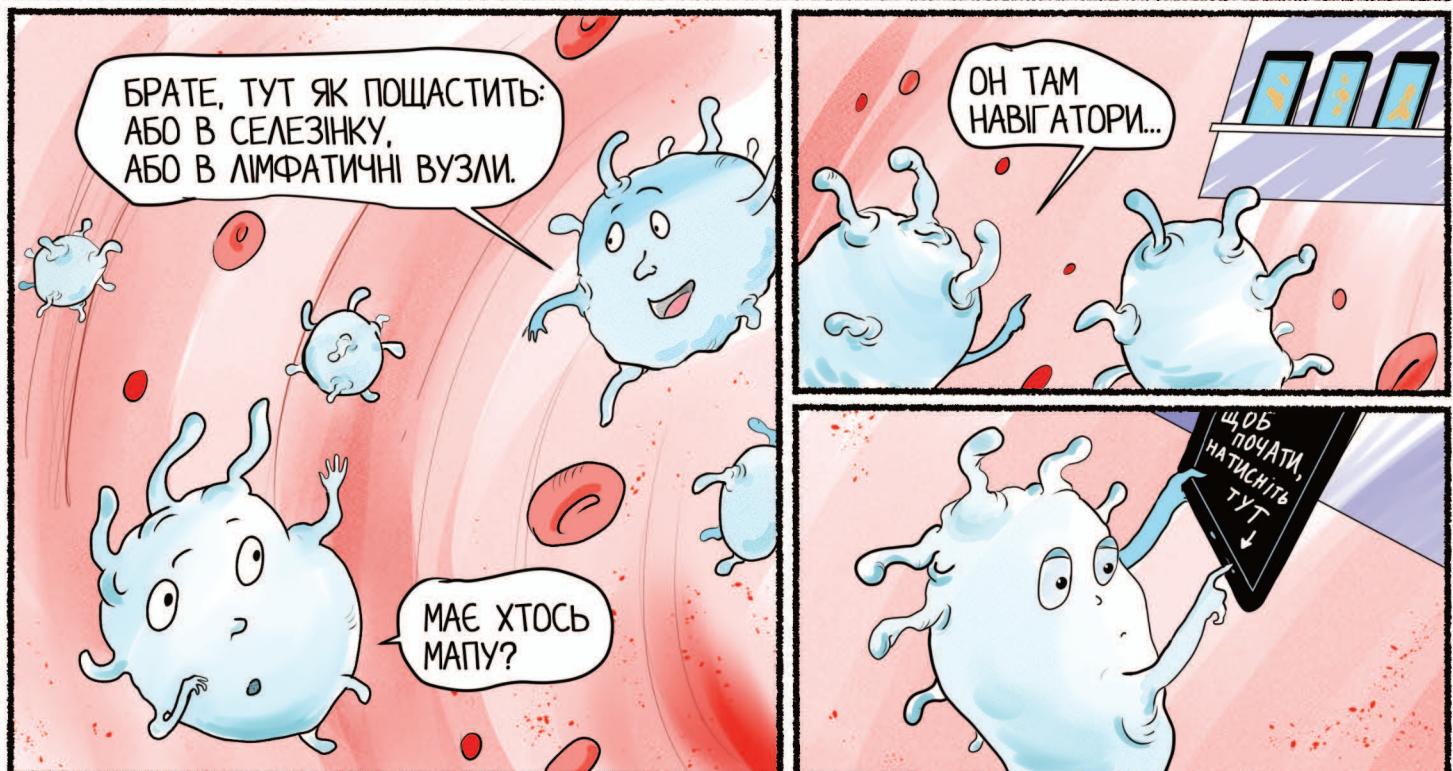
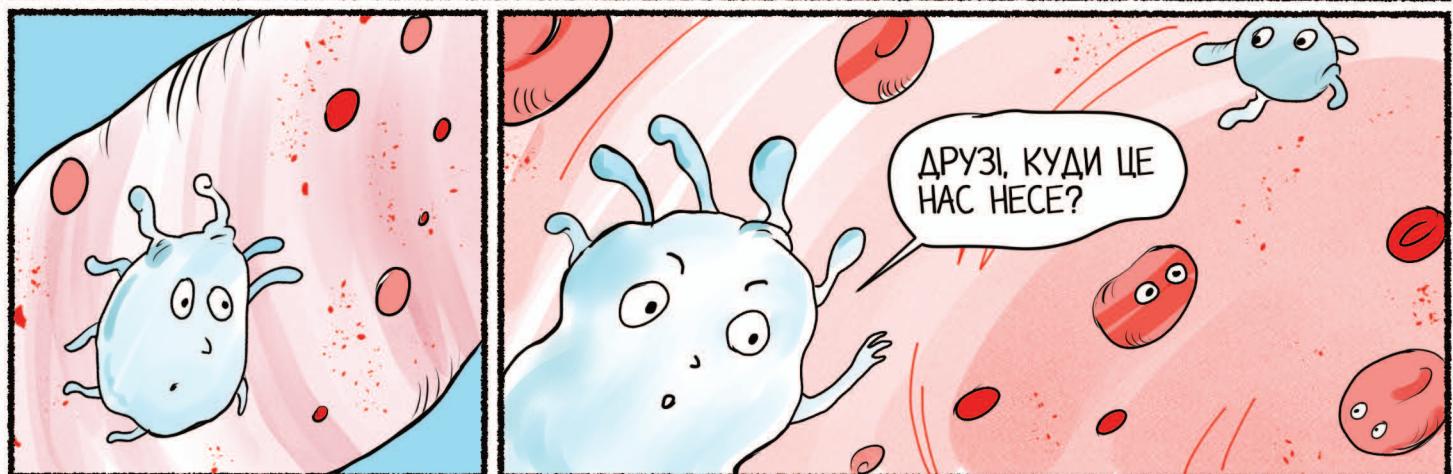
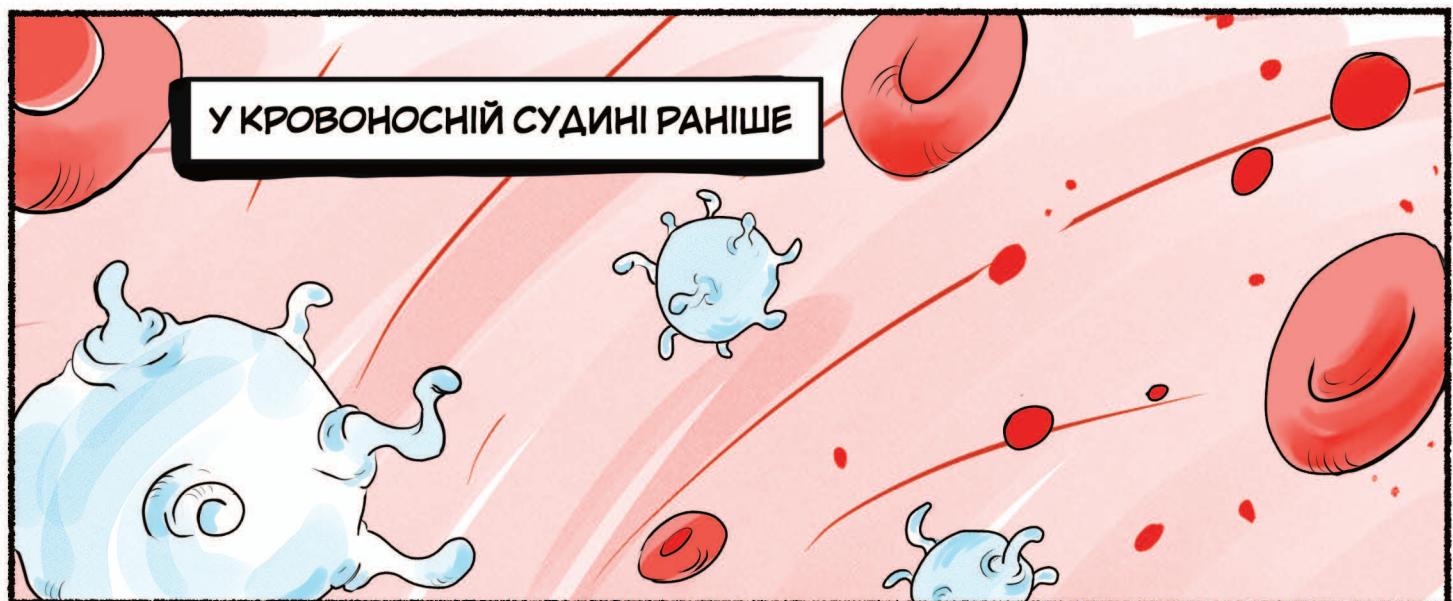
ЕКСПЕРТИ ПОВІДОМАЮТЬ
ПРО СЕНСАЦІЙНИЙ
ВИСНОВОК НА ОСНОВІ
НОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.
УЯВІТЬ, НАУКОВЦІ
ВИЯВILI, що ІМУННІ
КЛІТИНИ ПАМ'ЯТІ
МОЖУТЬ ЖИТИ ВІЧНО!

У КРОВОНОСНИЙ СУДИНІ РАНИШЕ

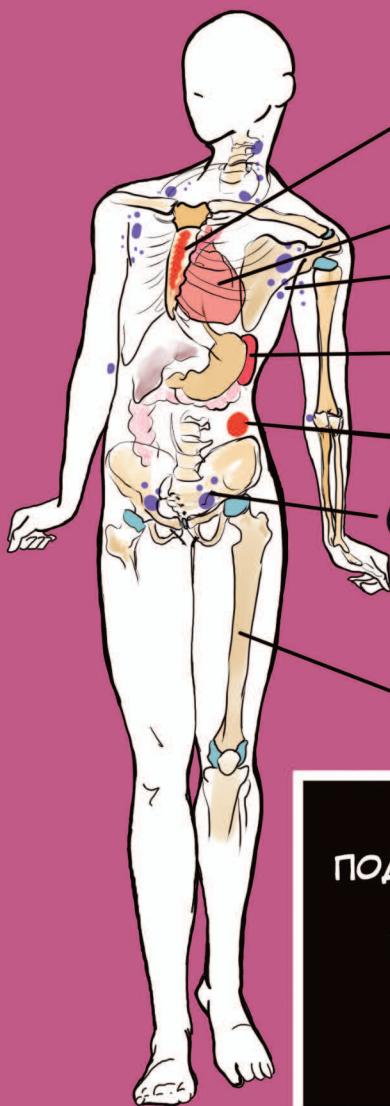
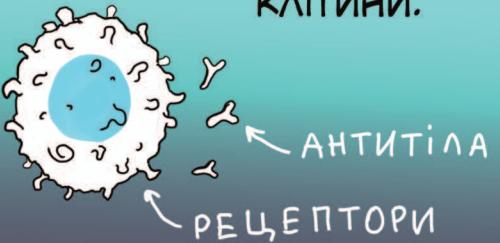
НАВІГАТОР ПО ТІЛУ ДЛЯ В-ЛІМФОЦИТІВ

► START

...

В-ЛІМФОЦИТ – КЛІТИНА ІМУННОЇ СИСТЕМИ, ЩО ВИДЛЯЄ АНТИТІЛА.

ТАКОЖ ВОНА МОЖЕ ЛОВИТИ ВІРУСИ РЕЦЕПТОРАМИ – СПОЛУКАМИ, ЗВ'ЯЗАНИМИ З ПОВЕРХНЕЮ КЛІТИНИ.

ЧЕРВОНИЙ КІСТКОВИЙ МОЗОК

СЕРЦЕ

ЛІМФАТИЧНІ ВУЗЛИ

СЕЛЕЗІНКА

ЛІМФАТИЧНІ ВУЗЛИ

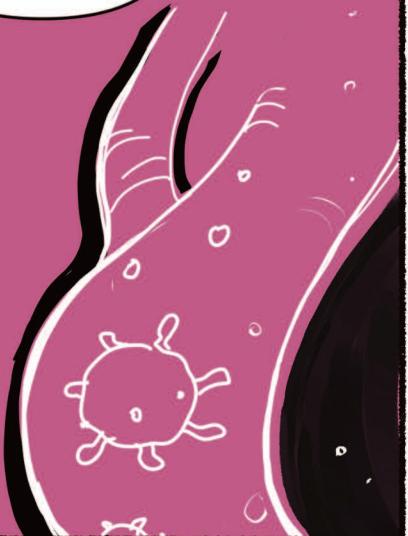
КІСТКА

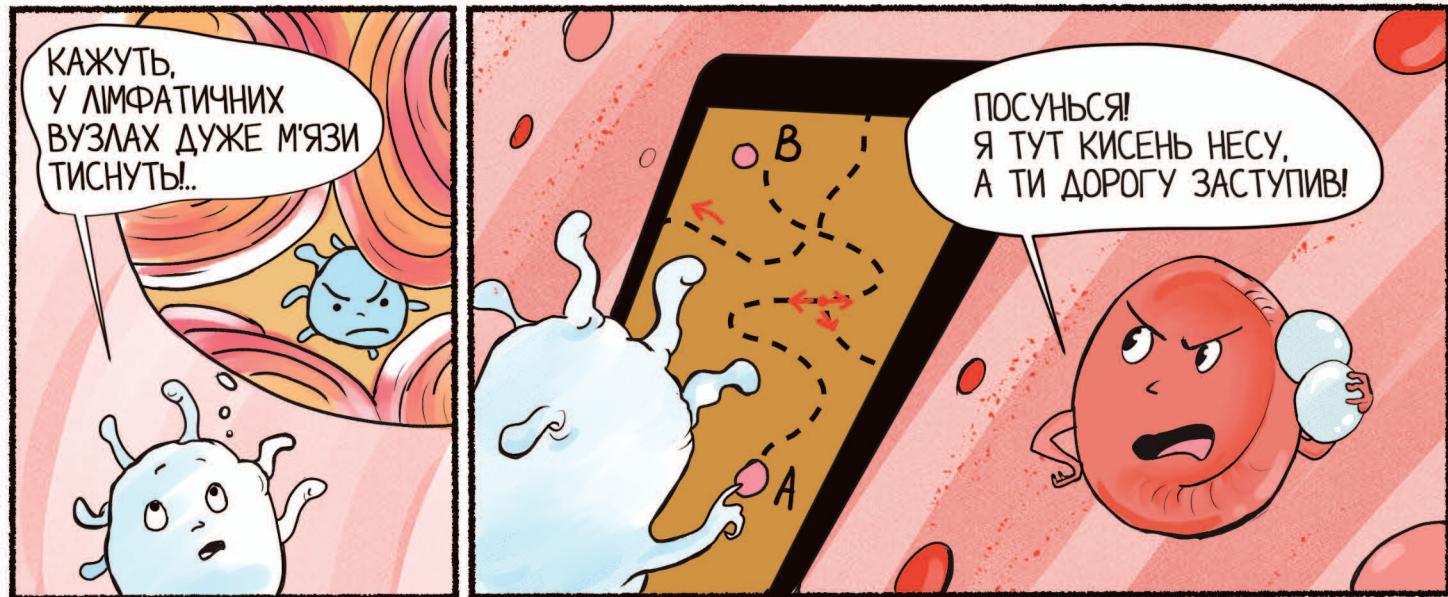
ЗАРАЗ ВИ ТУТ

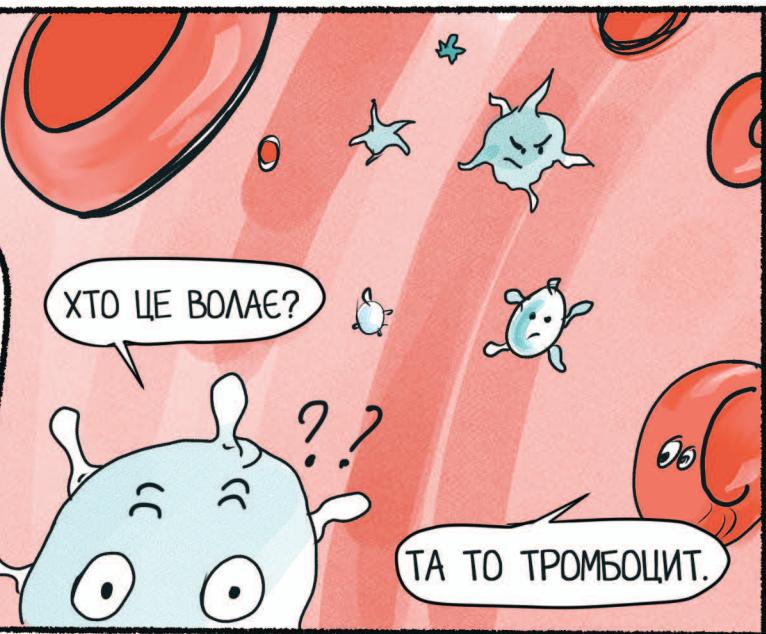
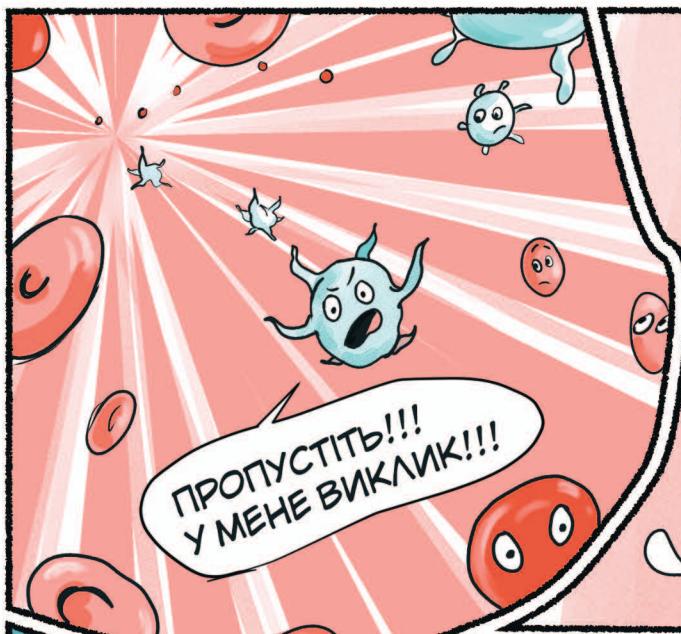
В-ЛІМФОЦИТИ! ВИ МОЖЕТЕ ПОДОРОЖУВАТИ ЦИМИ ОРГАНАМИ.

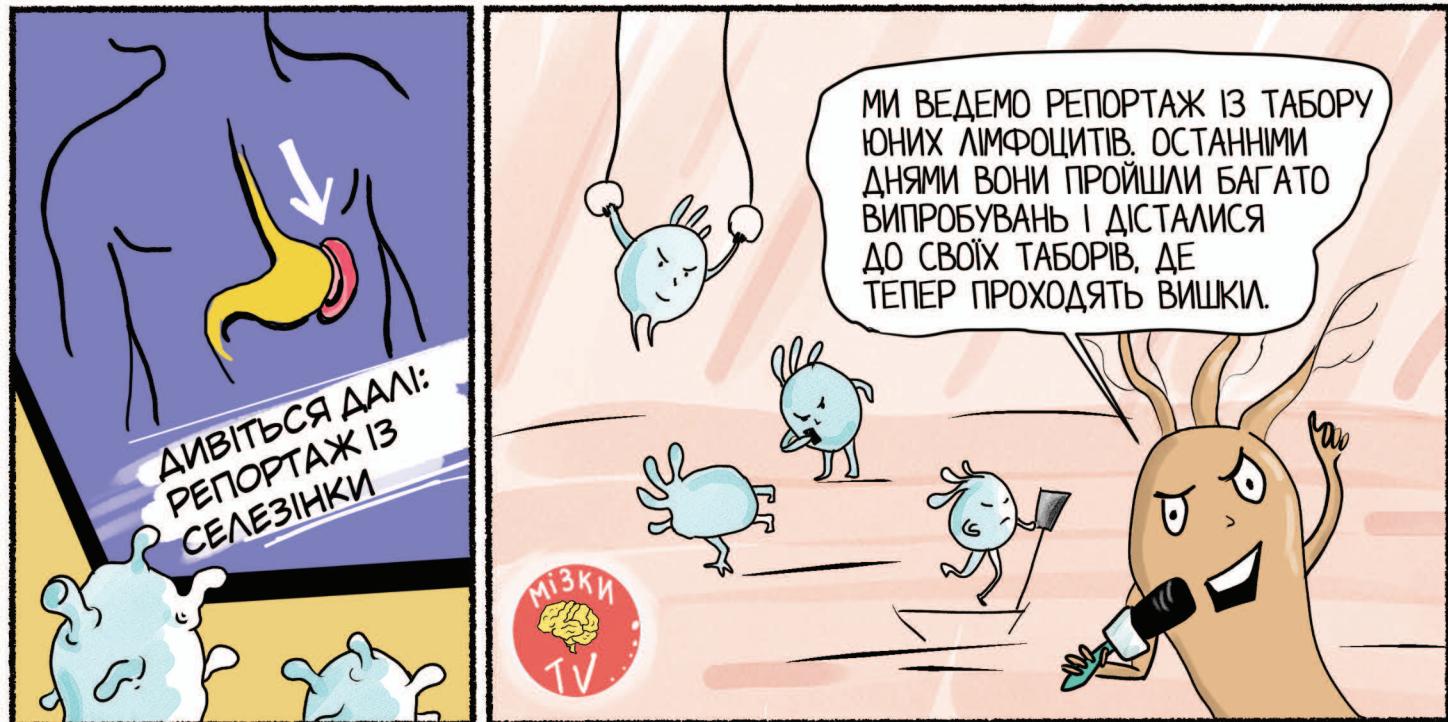
РУХАЙТЕСЯ КРОВОНОСНИМИ СУДИНAMI.

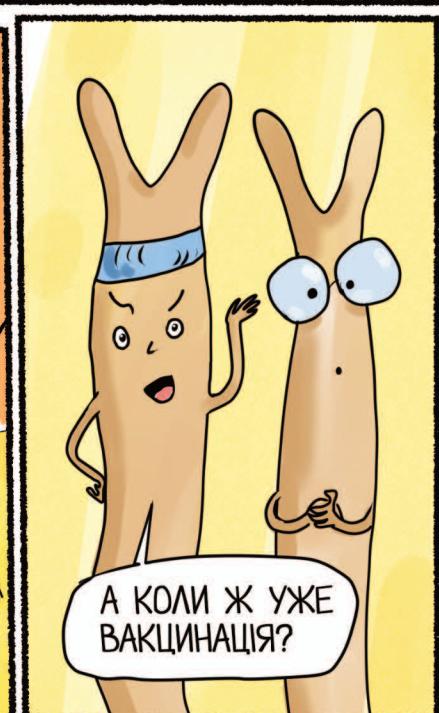
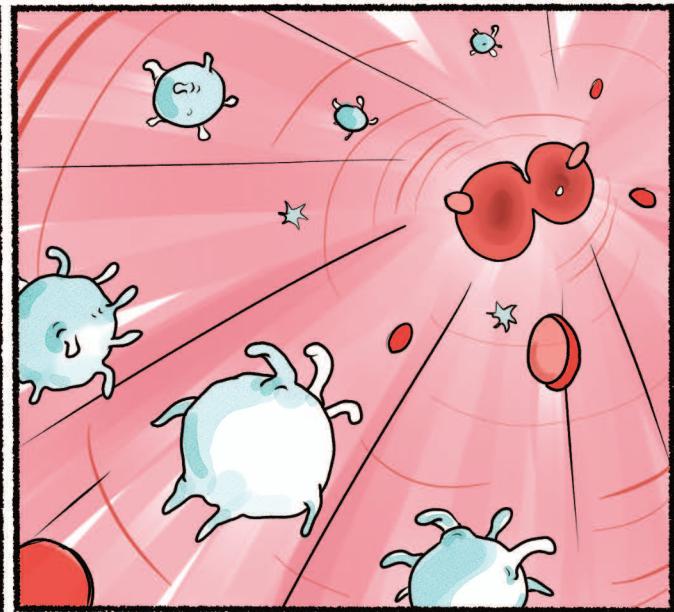
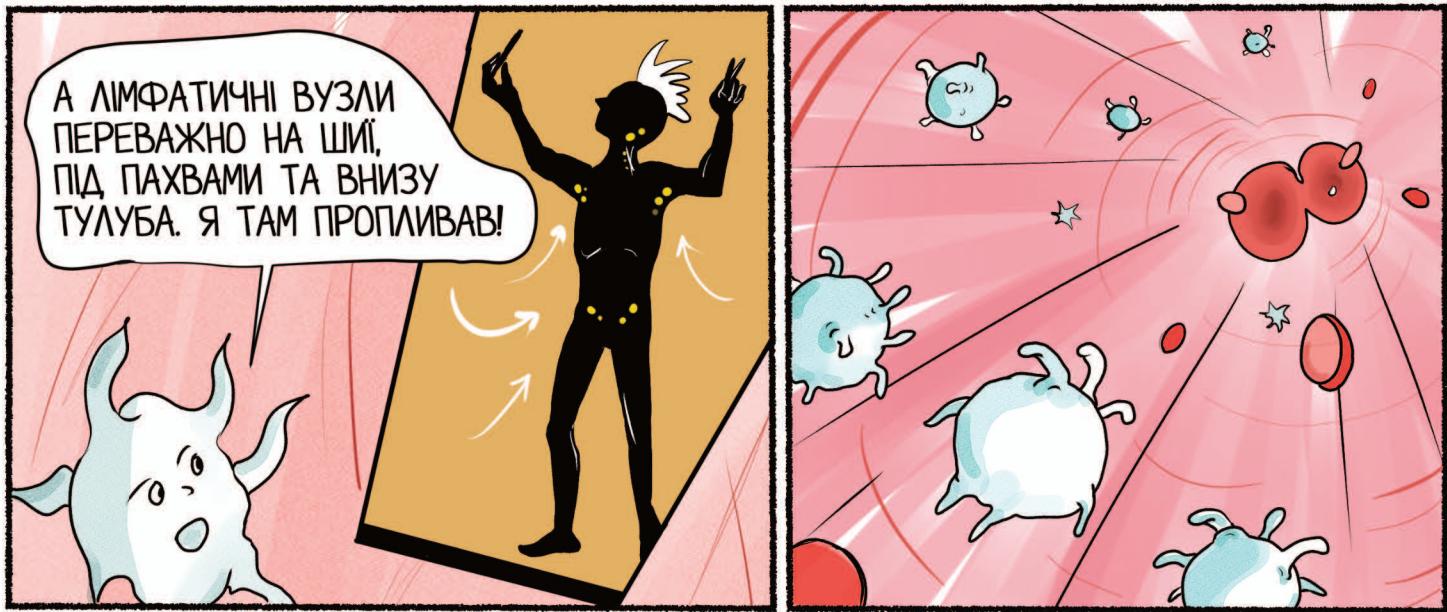
ЩАСЛИВОЇ ДОРОГИ!

У ЛІМФОВУЗЛІ РАНІШЕ

Лімфолаукт

Хлопці, ви це бачили?

мініздоров'я

смертельно небезпечно!!!
Усі зачиняйте вікна! Наші протоки
захоплені смертельним вірусом!!!
Уночі все оббрізкають отрутою
від вірусів. Зробіть запаси води.
Обов'язково перешліть це всім,
кого знаєте!!!!!!

01:13

зомбі настувають

ТА Я ВЧОРА ВЖЕ ОТРИМАВ ТАКЕ...
ПРО ВІРУС ТЕПЕР ПОШИРЮЄТЬСЯ
БАГАТО ФАЛЬШИВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.
ВОНА РОБИТЬ ЛЮДЕЙ
ТРИВОЖНИМИ.

Я ЧУВ, ЦЕ НАЗИВАЮТЬ
ІНФОДЕМІЮ!

ЖАХЛИВІ
НОВИННІ
РАЙОН

ЩОСЕКУНДИ В ІНТЕРНЕТІ,
СОЦІАЛЬНИХ СЕТИХ
І МЕСЕНДЖЕРІВ
З'ЯВЛЯЄТЬСЯ НЕПЕРЕВІРЕНА
ІНФОРМАЦІЯ.

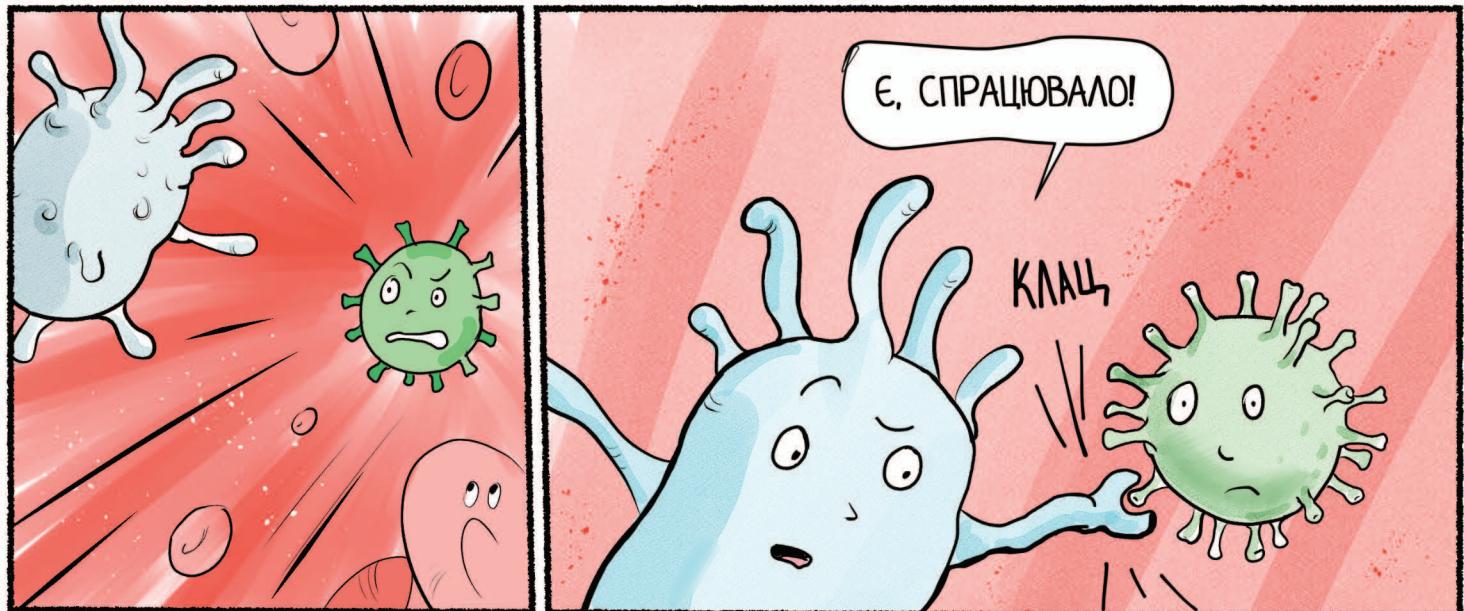
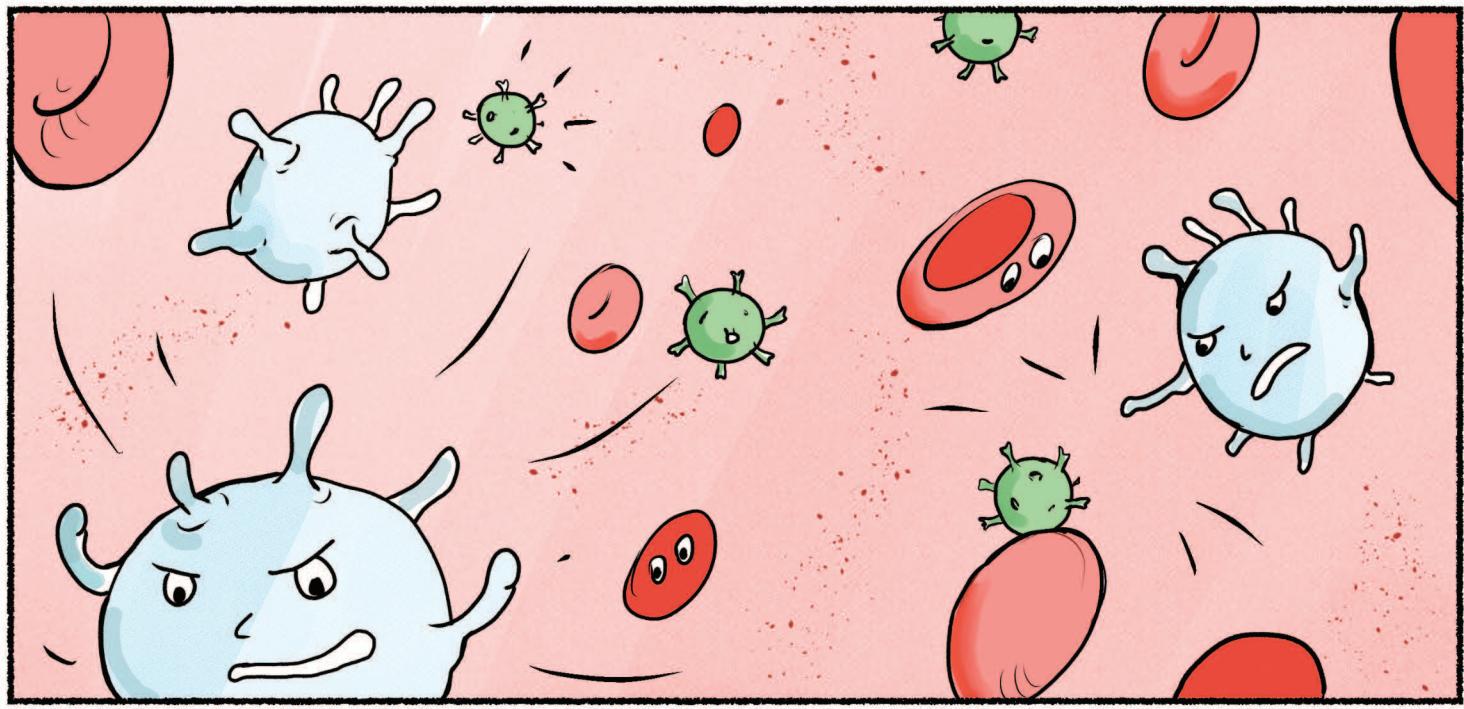
БЯБА ВАЛЯ
РАДІТЬ:
НЕ ВАКЦИНУЙ
НІКОЛА

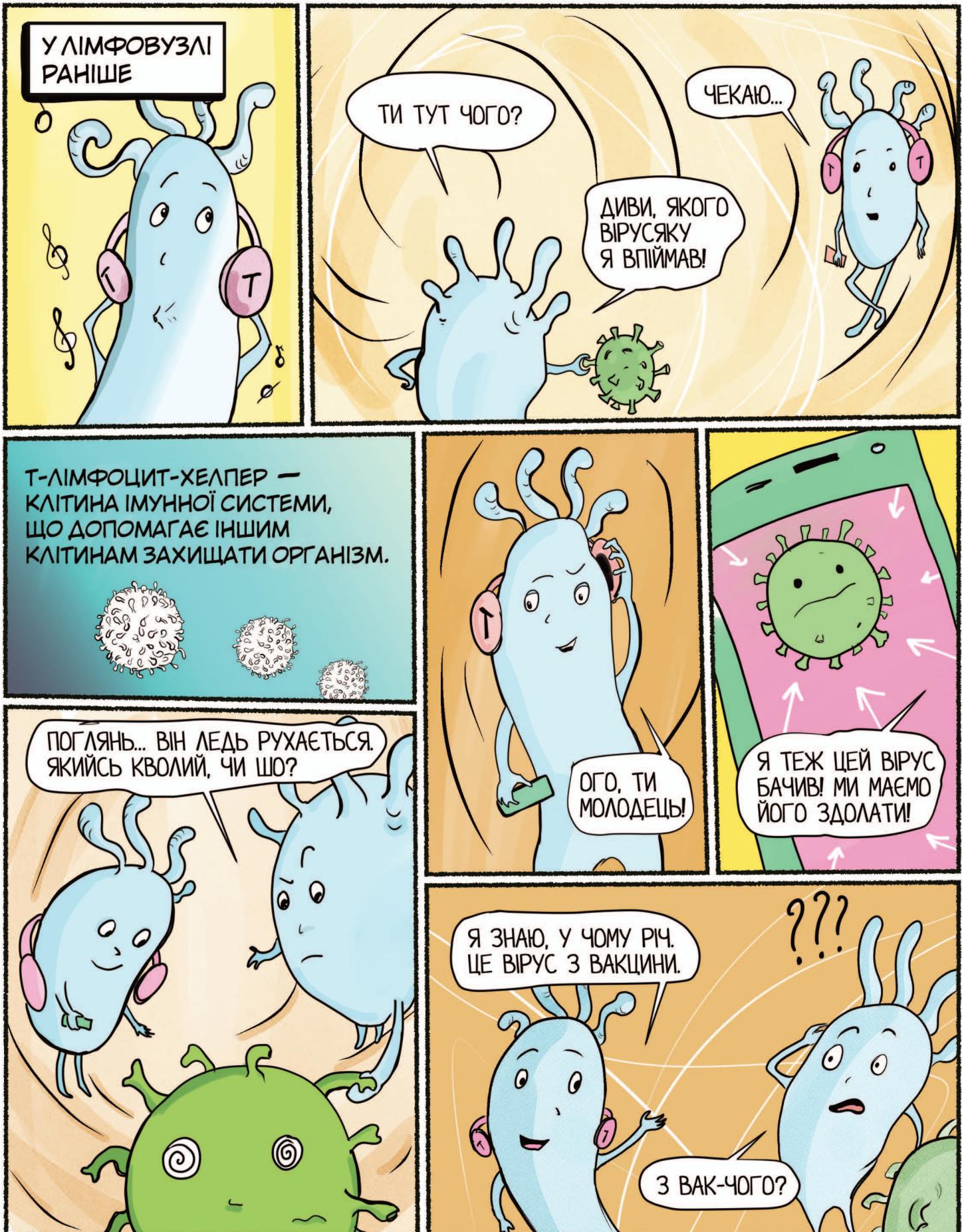
ЧАСТО ВОНА НЕПРАВДИВА,
А ІНДІДІ НАВІТЬ ШКІДЛИВА ДЛЯ
ЗДОРОВ'Я!

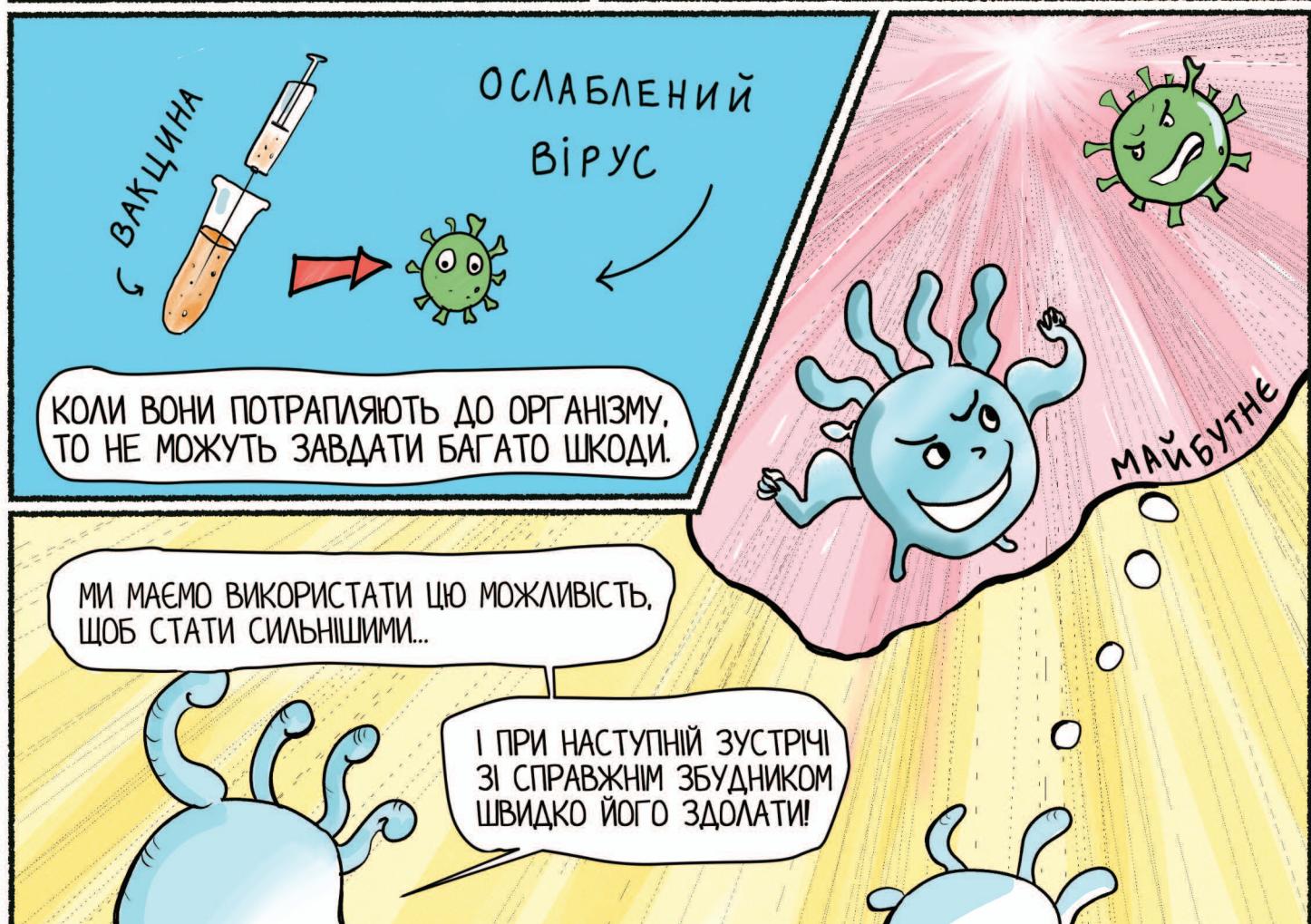
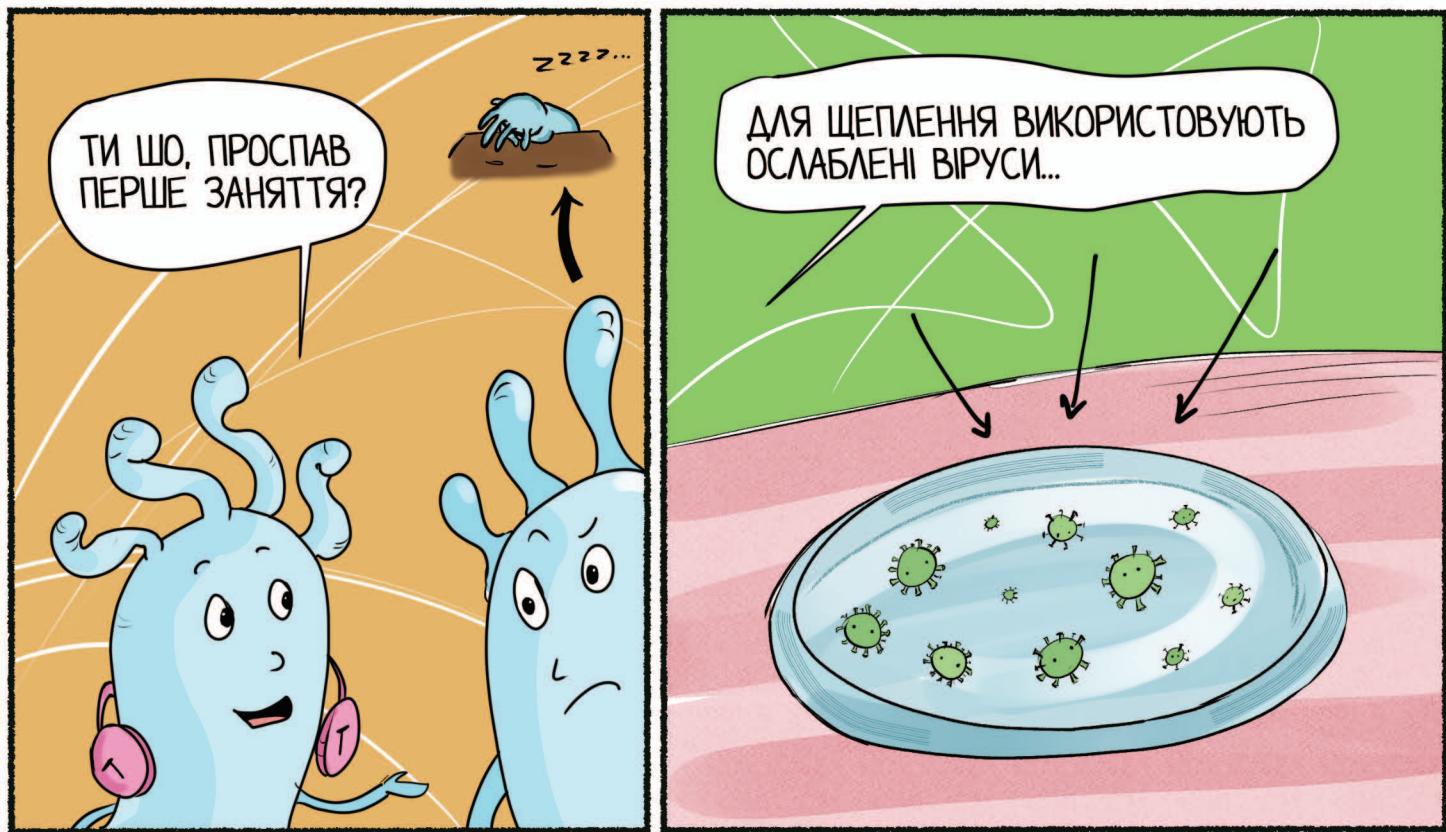
ШОК!!

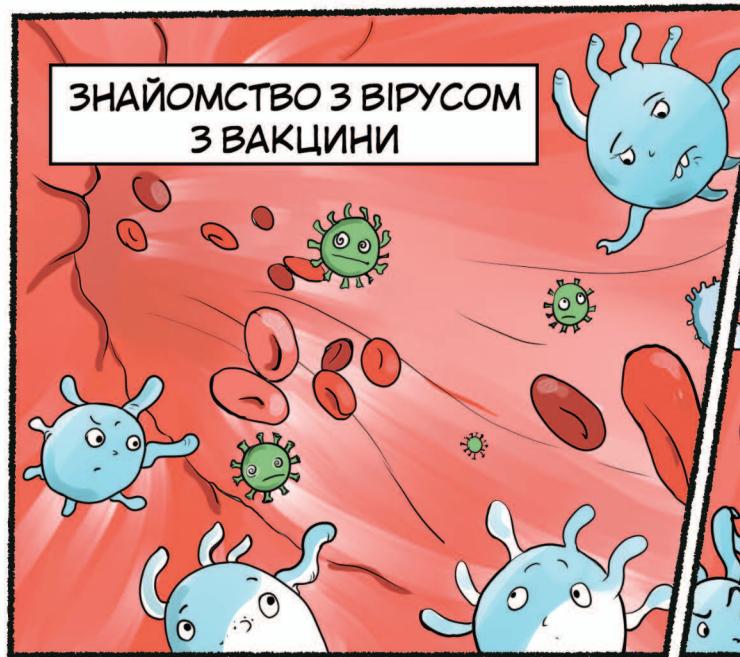
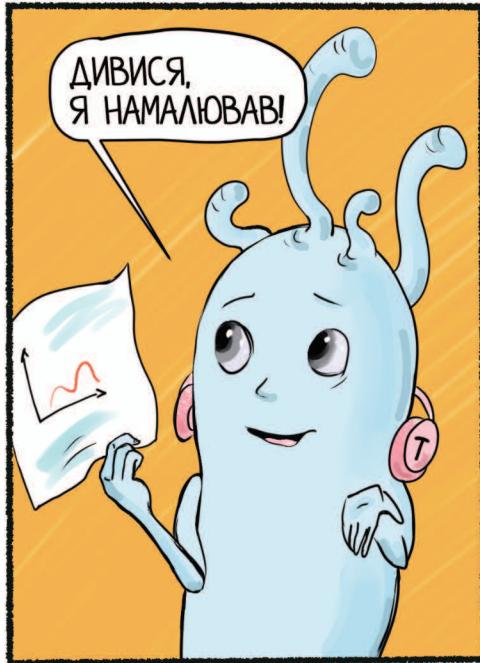
МИ МАЄМО МІРКУВАТИ
НАД ТИМ, ШО ЧИТАЄМО.
А ЩЕ БІЛЬШЕ ТРЕБА
ПОДУМАТИ, КОЛІ
ПОШИРЮЄМО
ЧИСЬ ПОВІДОМЛЕННЯ.

У ЛІЦЕЇ ТЕПЕР

"ПОПРАЦЮВАТИ НАД СОБОЮ" – ТРОХИ ОБРАЗЛИВО!

Я ТОДІ ТЕЖ ТАК ПОДУМАВ, АЛЕ ВІН МАВ РАЦІЮ. Я МАВ СТАТИ СИЛЬНІШИМ...

У ЛІМФОВУЗЛІ РАНІШЕ

АГОВ, ДРУЗЯКО! ТИ ДЕ?

ДИВИ, ЯК МІЦНО Я ВІРУС ТЕПЕР ТРИМАЮ!

Я – ЦЛЕСПРЯМОВАНИЙ!

ТЕПЕР Є БАГАТО КЛІТИН, СХОЖИХ НА МЕНЕ!

ВИ УТВОРИЛИ БАГАТО АНТИЛІ, ЯКІ ОБЛІПИЛИ ВІРУС. ТЕПЕР ДЗУСЬКИ ВІН КОГОСЬ ЗАРАЗИТЬ! А ІНШІ ЗАХИСНІ КЛІТИНИ ЙОГО ЗНИЩАТЬ.

НІ! ТИ ТЕПЕР ТОЙ, ХТО СТАНЕ ПАМ'ЯТЮ ІМУНІТЕТУ. ЯКЩО ПОДІБНИЙ ВІРУС ЩЕ РАЗ ПОТРАПИТЬ ДО ОРГАНІЗМУ, ТИ ШВИДКО НАГАДАЕШ, ЯК ЙОГО ЗНИЩИТИ.

ТЕПЕР ПОТРЕБИ В АНТИЛІХ, ЯКІ ТИ УТВОРИШ, УЖЕ НЕМАЄ.

НО-О-У, УСІ ЗУСИЛЯ НАНІВЕЦЬ?

ЦІКАВО, ШО ПРО ЦЕ РОЗКАЖУТЬ У НОВИНАХ?

сенсація: Як за тиждень
стати сильнішим удвічі.
Розповідь від спеціалістки

НАЙВІДОМІШИЙ ЕКСПЕРТ:
ЯК ОТРИМАТИ МІЛЬЙОН ЗА АНТИЛІ?

Боротьба на смерть: хто переміг?

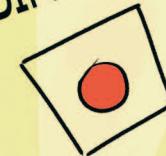
Неймовірна, рідкісна
та унікальна подія
в лімфатичному вузлі

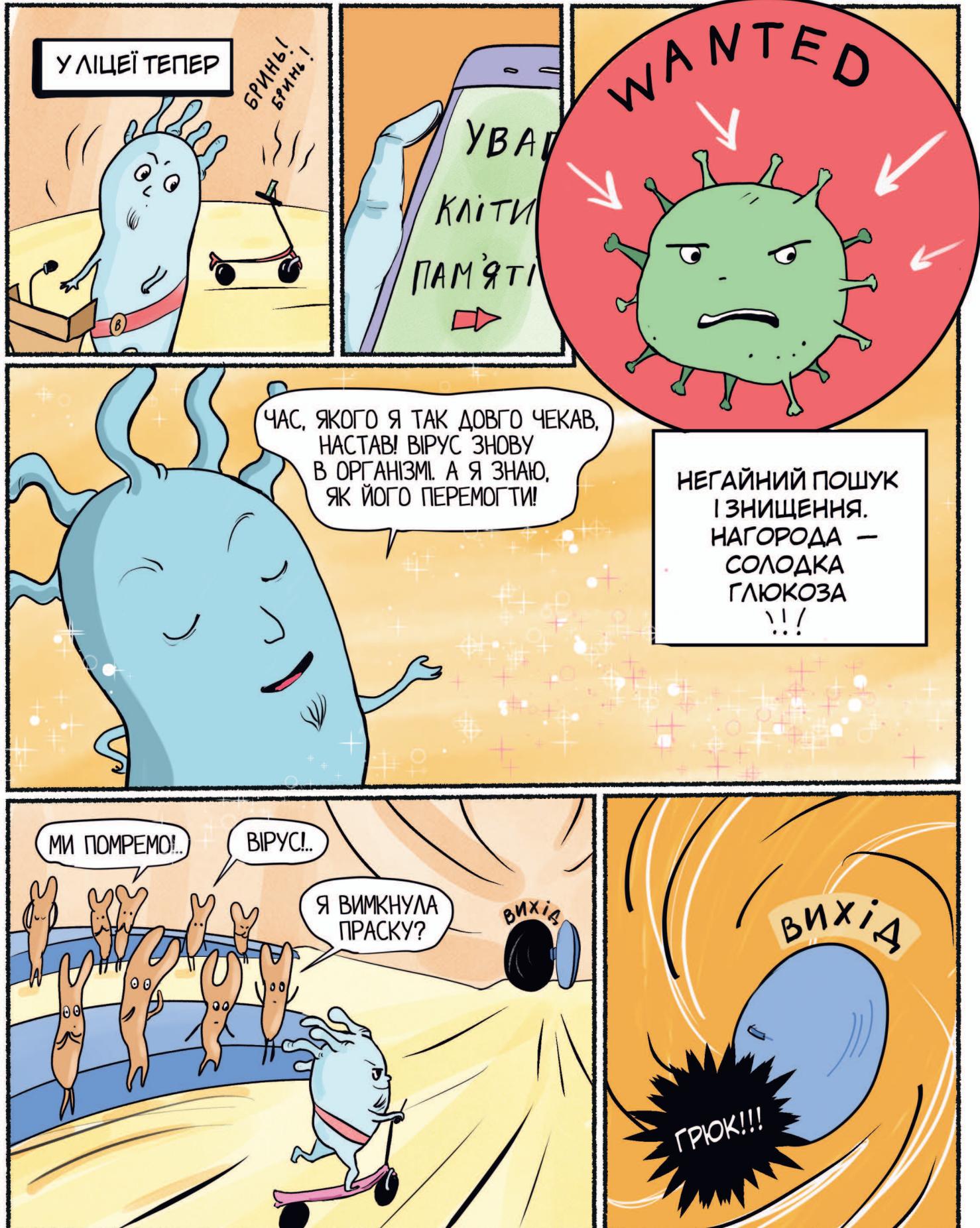
Плазматична Клітинка
поділилася секретом
досконаліх антитіл

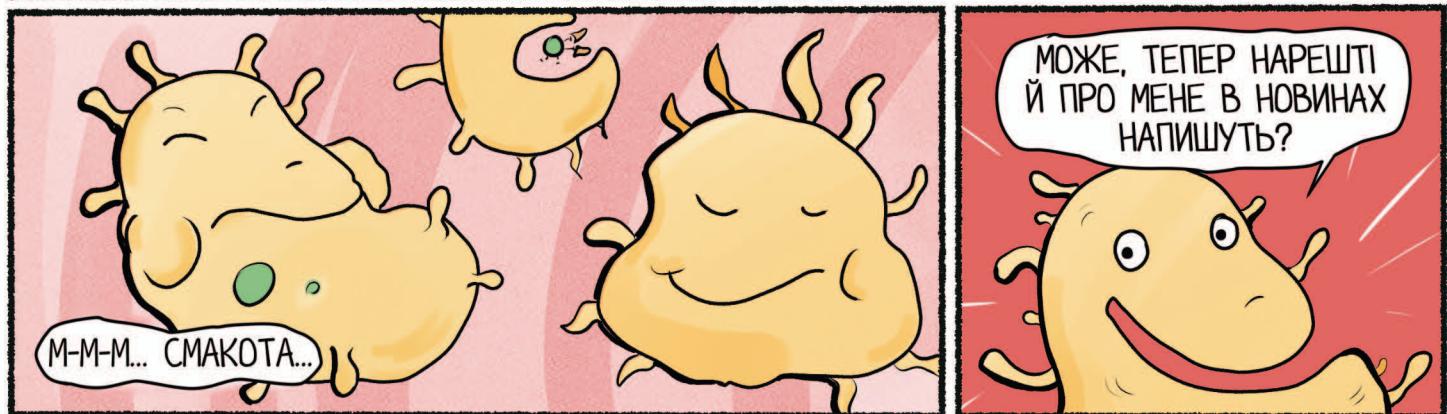
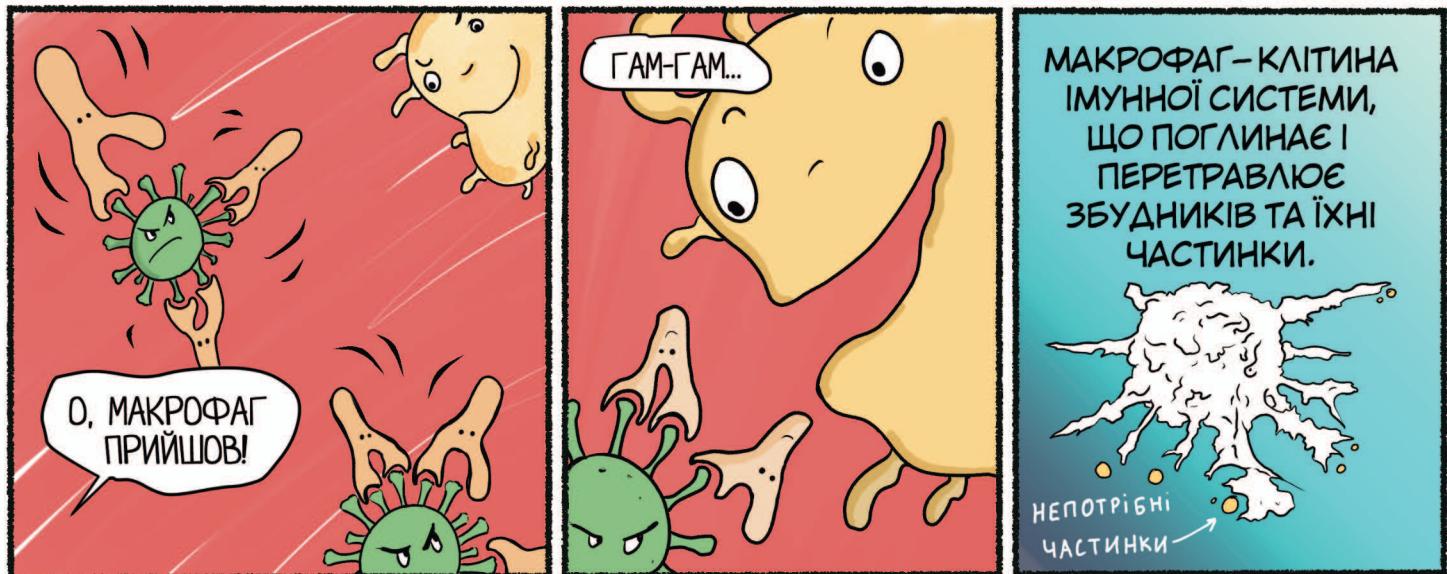
ОТ УЖЕ ЦІ ЗАГОЛОВКИ! ЧОГО ТІЛЬКИ
АВТОРИ НЕ ЗРОБЛЯТЬ, щоб прочитали:
ЗАІНТРИГУЮТЬ, НЕДОГОВОРЯТЬ,
ЗНАЙДУТЬ "СУПЕРСПЕЦІАЛІСТА"...

ЦЕ ЗВЕТЬСЯ КЛІКБЕЙТ

ТИ НЕ ПОВІРИШ! ДИВИСЬ ФОТО

ДЗЕРКАЛО ТІЛА | ОСТАННІ СТАТТІ | ПІДТРИМАТИ

Закономірний успіх: завдяки вакцині інфекцію швидко здолано

БАГАТО РОКІВ ТОМУ КЛІТИНИ ІМУННОЇ СИСТЕМИ ПОБОРОЛИ ОСЛАБЛЕНІЙ ВІРУС, ЩО ПОТРАПИВ ДО ОРГАНІЗМУ З ВАКЦИНОЮ. ВІДТОДІ В ТІЛІ ЖИЛИ КЛІТИНИ ІМУННОЇ ПАМ'ЯТІ.

А МИНУЛОГО ТИЖНЯ В НОСІ ЗНАЙДЕНО ВІРУС-ЗБУДНИК. ЯК ТІЛЬКИ ЙОГО ВПІЙМАЛИ ЗАХИСНІ КЛІТИНИ, БУЛИ МОБІЛІЗОВАНІ КЛІТИНИ ПАМ'ЯТІ. ВІРУС РОЗПІЗНАЛИ ЯК ТОЙ, ЩО БУВ У ВАКЦИНІ. ЗАВДЯКИ ЦЬОМУ ЙОГО ШВИДКО ЗНИЩИЛИ! І ЦЕ ВЖЕ ДРУГА ПЕРЕМОГА ВАКЦИННОГО ІМУНІТЕТУ ЦЬОГО РІЧ.

ВИСНОВОК ОДИН: ВАКЦИНИ ПРАЦЮЮТЬ!

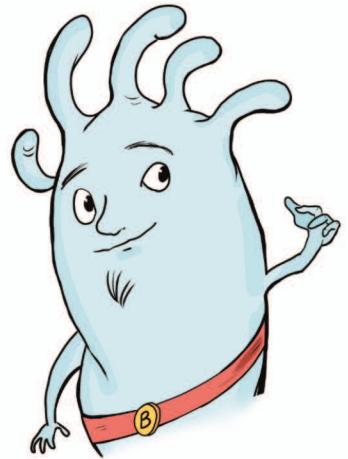
ЯК СПОЖИВАТИ ІНФОРМАЦІЮ

1. ДОВІРЯЙ ФАКТАМ

Факт – це дійсність, подія, те, що реально відбулося. Факти – це числа, дати, імена, події. Усе, що можна помацати, виміряти, перерахувати, підтвердити.

2. СТЕЖ ЗА ДЖЕРЕЛАМИ

Не всі факти ми можемо **перевірити самостійно**, тому наше знання багато в чому ґрунтуються на довірі до джерел. **Безпосередні джерела** – ті, хто був на події. **Інформаційні джерела – медіа, які повідомили**, але більшість медіа в нашій країні має власників. Викривлення фактів може бути на руку власникам. **Офіційні джерела й думки експерта**. Експерт – людина, що володіє спеціальними знаннями. Справжній експерт завжди має ім'я, яке можна перевірити. **Соціальні мережі** – це дуже продуктивно, але саме там ми стикаємося з оцінними та емоційними судженнями.

3. НЕ КУПУЙСЯ НА ПРИМАНКИ ЗАГОЛОВКІВ

Клікбейт – у буквальному перекладі з англійської: *click* – клікнути, перейти за посиланням; *bait* – приманка. Стеж, щоб тебе не «підчепили на гачок» емоційного заголовка-наживки, зокрема це приносить прибуток цьому ресурсові.

Клікбейт – це велика кількість яскравих епітетів, перебільшення, привабливі або шокові фотографії в прев'ю, обіцянки наживи та економії, секретики, загадки про смерть або нещастя відомих особистостей.

4. НЕ КУПУЙСЯ НА ЕМОЦІЇ

Якщо повідомлення закликають до людських цінностей, глибоких і сильних емоцій (захоплення, гнів, печаль, розчарування), то це означає, що через них намагаються керувати твоєю свідомістю.

УДК 632.938+[37.091.33:316.77]-028.22(04.053.2)

Я44

Як імунні клітини вірус долали: графічний роман / сценарій М. С. Каліберди; художник Н. О. Пендрю; за заг. ред. О. В. Волошеннюк, В. Ф. Іванова, Р. В. Шаламова. – Київ: АУП, ЦВП, 2021. – 24 с., іл.

ISBN 978-617-7370-35-1

Графічний роман «Як імунні клітини вірус долали» є першим виданням в Україні, що в художній формі показує, як формується імунітет після вакцинації, розвиває навички критичного оцінювання медіаповідомлень, розуміння власної ролі в запобіганні інфодемії та відповідальне ставлення до поширення «вірусної» інформації. Роман створено в рамках проекту «Абетка вакцинації чи освітнє щеплення від дезінформації від А до Я: методичний комплекс» і розраховано на учнівство 5–6 класів ЗЗСО, а також проведення занять, дотичних до теми імунітету.

УДК 615.371+[37.091.33:316.77]-028.22(04.053.2)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Internews
Local voices. Global change.

Виготовлення цього графічного роману стало можливим завдяки фінансовій підтримці Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), що була надана через проект «Медійна програма в Україні», який виконується міжнародною організацією Internews. Ця програма змінює українські медіа та розширює доступ до якісної інформації. Зміст матеріалів є виключно відповідальністю громадської організації «Академія української преси» та не обов'язково відображає точку зору USAID, уряду США та Internews.

Академія української преси

<http://aup.com.ua>; тел. +380 67 372 27 33 ; e-mail: info@aup.com.ua; Facebook: <https://www.facebook.com/aupfoundation>
Портал «Медіаосвіта та медіаграмотність»: <http://www.medialiteracy.org.ua>

ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНЄ ВИДАННЯ

Як імунні клітини вірус долали (графічний роман)

Сценарій Микити Каліберди; художник Наталія Пендрю; редактор Олександр Телемко

Формат 60×84/8. Ум. друк. арк. 2,8. Наклад 1000 шт. Зам. № 9/66-1

Надруковано в ТОВ «Астрон+» 61010, м. Харків, Ващенківський в'язд, 16

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 3278 від 16.09.2008 р

© Каліберда М., текст, 2021

© Пендрю Н., іл., 2021

© Академія української преси, 2021

© Центр вільної преси, 2021

ISBN 978-617-7370-35-1